

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 21 oktober 1939 kl. 11.30 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition an- gående anskaffning av reservflygplan m. m.

(1:a avd.)

I proposition nr 41 har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, föreslagit riksdagen att till anskaffning av reservflygplan m. m. å tilläggsstat I till riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 36,000,000 kronor.

I skrivelse den 29 september 1939 har chefen för flygvapnet och flygförvaltningen gjort vissa framställningar rörande anskaffning av flygmateriel av olika slag, huvudsakligen avseende reservflygplan. Skrivelsen utmynnar i en hemställan, att för anskaffande av 45 jaktflygplan, 24 bombflygplan, 8 arméspaningsplan, 12 marinspaningsplan, 7 torpedflygplan och 12 skolflygplan av närmare angivna typer med tillhörande ammunition m. m. måtte anvisas ett belopp av 40,569,000 kronor. Samtliga ifrågavarande flygplan avses skola anskaffas från utlandet. I skrivelsen har anmärkts, att beträffande anskaffningen för armé- och marinflygflottiljerna samråd ägt rum med chefen för armén respektive chefen för marinen.

Chefen för försvarsstaben har i utlåtande i ärendet den 29 september 1939 på anförda skäl tillstyrkt den gjorda framställningen.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört huvudsakligen följande:

Av flygmyndigheternas förevarande skrivelse framgår, att den nyanskaffning av flygmateriel, som där föreslås, bland annat syftar till att fylla den brist i fråga om reservflygplan, vilken är till finnandes i fråga om vissa flygförbands s. k. utrustningsbehov. De förband, där brist i nämnda hänseende anses föreligga, äro de båda tunga bombflottiljerna, arméflygflottiljen, marinflygflottiljen samt flygkrigsskolan. Då ett tillgodoseende av behovet av erforderligt antal reservflygplan redan i fredstid måste sägas vara av en påtaglig betydelse ur försvarsberedskapssynpunkt, finner jag mig böra biträda flygmyndigheternas framställning i denna del; i fråga om torpedflygplanen anser jag mig dock, med hänsyn till därav följande konsekvenser av ekonomisk och organisatorisk art, icke böra tillstyrka den föreslagna utökningen av torpeddivisionen från 12 till 18 plan utan inskränker mig till att föreslå nyanskaffning av ytterligare ett dylikt plan i stället för det plan som totalhavererat. Genom den förordade anskaffningen kommer beträffande marinspaningsplanen även det s. k. ersättningsbehovet att i viss mån tillgodoses.

Vad därefter beträffar ersättningsbehovet av flygplan i övrigt hava flygmyndigheterna föreslagit, att detta behov skulle i fredstid fyllas endast beträffande jaktflottiljen, för vilket ändamål skulle nyanskaffas 45 jaktplan. De

skäl för en dylik åtgärd, som av myndigheterna åberopats, äro av den bärande art, att jag anser mig böra tillstyrka den sålunda föreslagna nyanskaffningen.

Det antal flygplan, för vilka jag sålunda vill förorda, att medel i detta sammanhang äskas av riksdagen, utgör i enlighet med det anförda 24 bombflygplan, 8 arméspaningsplan, 1 torpedflygplan, 12 marinspaningsplan, 45 jaktflygplan och 12 skolflygplan. I fråga om de för de särskilda flygplanslagen av myndigheterna föreslagna typerna torde icke något vara att erinra, dock att leveransförhållandena kunna komma att i något fall föranleda till ett förnyat bedömande av typfrågan. Med utgångspunkt från de av flygförvaltningen beräknade priserna kan den sammanlagda kostnaden för hela denna flygplananskaffning beräknas till högst 36,000,000 kronor. Detta belopp torde böra för ändamålet äskas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

I fråga om den till arméflygflottiljen hörande strategiska spaningsdivisionen hava flygmyndigheterna anmält, att den med viss utländsk firma kontrakterade leveransen av 12 flygplan för denna division, för vilka medel tidigare anvisats, på grund av de inträdda förhållandena icke kommer att fullgöras. I samband med en anmälan om att undersökning pågår rörande möjligheterna att erhålla lämpliga dylika flygplan från annan leverantör hava myndigheterna tillika framhållit önskvärdheten av att antalet plan i denna division utökades från 12 till 18. För egen del har jag intet att erinra mot att underhandlingar upptagas å annat håll om leverans av flygplan till den strategiska spaningsdivisionen i stället för de plan, vilkas levererande på grund av de inträdda förhållandena inhiberats, även om man såsom myndigheterna anført måste räkna med att det för ändamålet tidigare anvisade anslagsbeloppet kommer att visa sig vara otillräckligt för ersättningsanskaffningens genomförande. Däremot finner jag mig icke kunna tillstyrka, att antalet plan i divisionen på sätt myndigheterna föreslagit utökas med 6 plan till sammanlagt 18, utan torde denna materielanskaffning i enlighet med vad som tidigare bestämts böra omfatta 12 plan. Till frågan om täckande av eventuellt uppkommande merkostnad för dessa 12 plan utöver för ändamålet redan tillgängliga medel torde jag få återkomma, efter det att resultatet av de pågående undersökningarna rörande möjligheten att anskaffa dylika plan hunnit slutföras.

Den omfattande nyanskaffning av flygplan, som här föreslagits, kommer naturligen att medföra behov av utökade förrädslokaler och andra åtgärder för materielens förvaring och omvårdnad, vilket kommer att draga vissa, icke obetydliga kostnader. Frågan härom torde emellertid, efter det närmare utredning förebragts, få upptagas i ett senare sammanhang.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär nyanskaffning av flygmateriel i syfte att i viss utsträckning tillgodose flygförbandens utrustnings- och ersättningsbehov. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *anskaffning av reservflygplan m. m.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 under fjärde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 36,000,000 kronor.

Stockholm den 21 oktober 1939.

På första särskilda utskottets vägnar:

ANDERS RASTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 23.